

ANTON SØRENSEN

Anton Sørensen blev født i 1869 og boede på Margrethelund, Holme Mark (8270) i sin barndom. Erindrungen er indsendt af Højbjerg-Holme Lokalhistoriske Arkiv. Læs her erindrungen i sin fulde længde.

“BOWSE-ANTON” PÅ MARIENLUND

Anton Sørensen, Bushøjvej.

Hjemme kaldte vi ham “Gartner-Anton”. I Folkemunde blev han aldrig kaldt andet end “Bowse-Anton”, og hans ejendom blev altid kaldt “Bowsestedet”. Øgenavnet havde han arvet efter sin forgænger, som også hed Anton. Denne Anton gik på arbejde hos bønderne. For at supplere sin meget lille indtægt havde han for vane at binde snore om sine bukseben fornedden, og var der ikke huller i lommerne, kunne der blive det! Anton fik på denne måde korn til sine dyr.

Louise (datter af Gartner-Anton) fortæller det på en anden måde: Faderens forgænger Anton sagde altid, at han ikke ejede mere, end der kunne være i hans bowselommer.

Anton var født på Margretelund. Hans forældre var Thomas og Ane Sørensen.

De fik otte børn, hvoraf fem døde af tuberkulose. Måske var det kørerne, der var smittebærere. Det var jo længe før, at man indførte den tvungne tuberkulinprøve af kvæg.

Det var tre brødre, der levede – Anton, Anders og Marius. Anton, som var den ældste, var uddannet gartner. Hans far mente, at fødegården var for stor til gartneri, derfor blev Marienlund – “Bowsestedet”, købt til ham.

Broderen Anders, der var uddannet snedker, fik Margretelund; men efter nogle år byggede han “Stjernen” og solgte Margretelund til Kristian Friis.

“Stjernen” var et meget koldt hus, og der var så dårlig en brønd, at han og hans kone måtte hente alt deres vand hos hans bror Anton, som var så heldig at have en virkelig god brønd.

Efter endnu nogle år endte han med at købe en gård i Thingskoven. Han fik fire sønner, hvoraf to udvandrede til Amerika. Den ene begik selvmord; den anden forulykkede og mistede livet. Thomas blev mekaniker, og Peder overtog gården.

Den tredje bror, Marius, var emigreret til Amerika. Louise – 87 år – har fortalt om sin farbrors besøg herhjemme. Han boede hos Anton og Petrea, som i forvejen havde småt med plads, og han var hjemme i flere måneder. Han havde fine ting og frugter med hjem til familien. Engang lånte han heste og vogn og kørte med børnene til Aarhus. Der fik han hestene staldet op, og børnene var først i teatret og siden i Regina, hvor de så film. Det var en stor dag for børnene, og de glemte det aldrig.

Anton var gift med Petrea. Hun stammede fra Holme Bjerge. Petreas søster var for øvrigt gift med Antons bror, Anders, og det skulle blive skæbnesvangert for familien. (Herom senere.)

Da Anton var fem år, faldt han i en gryde med kogende grønålssuppe. Han skoldede begge sine arme og hænder. Det led han under hele sit liv, idet hans hænder var krogede, og huden meget tynd.

Efter ulykken kom Anton i pleje hos sin mormor. Hun sad i aftægt hos sin søn Christen Mikkelsen på Holme Østergård. Hun passede og plejede drengen i den første svære tid – vist nok et par år.

Da Anton var ung fik han lupus. Det er en slags hudtuberkulose, som fortrinsvis

angriber ansigtet. Han var en tid på Refnæs Kysthospital. På grund af sygdommen havde han en skæv næse.

Anton og Petrea havde otte børn: Marie, Anna, Agnes, Louise, Martha, Thomas, Otto og Ellen.

Marie blev gift i en sen alder.

Anna giftede sig med Charles Pedersen. De byggede hus på Antons jord hen mod kapellet.

Agnes blev gift med en landmand på Køgeegnen.

Louise giftede sig med sin fætter, som var bilmekaniker. Deres fædre var brødre, og deres mødre var søstre. De fik en pige, en dreng og en pige, der alle var svagt begavede.

Drengen – Arne – kunne ikke tale og kom derfor på institution som seks-syv årig. Jonna og Else voksede op hjemme. Jonna, som var den kvikkeste af dem, døde for nogle år siden. Arne er død i år.

Else bor nu på institution i Stavtrup og arbejder på et beskyttet værksted. Hun besøger ofte sin mor og går byærinder for hende. Moderen er nu 87 år. Else har boet hjemme, indtil hendes mor mente, at det var bedst for hende at komme hjemmefra.

Hvorfor blev alle tre svagt begavede? Deres mor siger, at hun og Thomas var for nært beslægtede. Desuden havde hun læst i en artikel, at fostre fik hjerneskade, hvis faderen arbejdede med benzin. Thomas vaskede altid hænder i dette.

Thomas, Antons søn, blev gartner og havde sit eget sted i Kolt. Det var altid en fornøjelse at besøge ham. Foruden at planterne altid var alt for billige, fik vi en masse at vide. Han huskede fantastisk godt. (Jeg har aldrig mødt hans ligemand i det stykke.) Han stod på torvet, og folk elskede at handle med ham, både fordi han solgte billigt, men ikke mindst på grund af hans store lune og hans fortælleglæde. Han var ugift.

Otto overtog Marienlund, "Bowstedet", efter sin far. Han havde kone og seks børn. Han var ikke tilfreds med Thomas' torvepriser. De stod ved siden af hinanden, men Otto var nødt til at få noget i pungen, så han kunne forsørge sin store familie. En dag tog Otto sit eget liv. Den ældste af børnene var da i konfirmationsalderen.

Ellen, den yngste, var lidt til en side. Det mentes at stamme fra en skade ved fødslen.

Anton var født i 1869 og hans kone Petrea i 1879. De var meget udadvendte og kom sammen med alle naboer. Mange venner havde de også. De tilhørte den apostolske kirke i Aarhus. Familien kom der ofte; men de måtte gå på deres ben, når de skulle dertil.

Når jagten gik ind til oktober, så man Anton, Kristian Friis og vist nok også Hans Friis trave gennem roerækkerne for om muligt at jage en hare op. Anton var da altid i sit jægerkostume.

Anton var meget arbejdsom og småløb næsten altid, og hovedet var altid foran kroppen. Han havde et par smådrivhuse, hvori han dyrkede potteplanter og tomater. Alt, hvad han avlede med hjælp fra kone og børn, blev solgt på torvet. Petrea døde tidligt af vattersot. De fleste af børnene fik skavanker med ryg og hofter.

Kristian Friis, som købte Margretelund, blev i en sen alder gift med sin husbestyrerinde Sørine. Efter at de havde solgt gården, købte de funkishuset på P. Langsvej i Holme. Der fejrede han og Sørine sølvbryllup. De boede i øvrigt meget spartansk. De ville ikke modtage aldersrente, fattighjælp, som de kaldte det, og pengene fra gårdsalget kunne snart få ben at gå på.

Kilde: Louise Sørensen – født 1911.

Nedskrevet af Signe Rasmussen, Hjulbjergvej 5, Højbjerg den 18. oktober 1998.